

ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพการท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

OPINIONS AND NEEDS OF TOURISTS ON TOURISM POTENTIAL IN CHAWANG DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง¹, เย็นจิต นาคพุ่ม^{2*}, มัลลิกา อินพรหม³, และ ดนวัต สีพุดสุข⁴
Buppachat Taengkliang¹, Yenjit Narkphum^{2*}, Mallika Inprom³, and Donnawat Seeputsuk⁴

1, 2*, 3 สาขาการจัดการนวัตกรรมและสารสนเทศทางธุรกิจ, คณะเทคโนโลยีการจัดการ,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, จังหวัดนครศรีธรรมราช

⁴ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, นครศรีธรรมราช

1, 2*, 3 Department of Innovation Management and Business Information, Faculty of Management Technology,
Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Si Thammarat

⁴ College of Industrial Technology and Management, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Si Thammarat

Received: May 25, 2022 Revised: June 13, 2022 Accepted: June 16, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยกำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สติติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52 มีอายุระหว่าง 21–30 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001–15,000 บาท จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 63.25 ผลจากการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวอำเภอฉวาง พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นและความต้องการต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง พบว่าความต้องการของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อกัน และต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวางถึง 55.2% อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $P < 0.05$

คำสำคัญ: ศักยภาพการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอฉวาง

*Corresponding author. Tel.: 063 516 2978

Email address: Buppachat.t@rmutsv.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the opinions and needs of tourists towards tourist attractions in Chawang district, Nakhon Si Thammarat Province; and 2) to analyze the relationship between tourist needs and the tourism potential in Chawang district. By using purposive sampling, questionnaires are used to collect data from tourists travelling with 400 people by using purposive sampling. The statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and regression analysis. The research results found that 208 of the tourists were female. Most respondents were between the ages of 21 and 30; 150 people, or 37.50 percent; and 275 people, or 68.75 percent, were married. Most of them graduated with a diploma / vocational certificate of 100, accounting for 25 percent. Most have a trade / personal business of 143 people, accounting for 35.75 percent. Moreover, most of them had a monthly income of between 10,001-15,000 baht 253 people, 63.25 percent. A study of tourist opinions and needs on tourism potential in Chawang District found a high potential for tourist attractions. Moreover, the relationship between tourist needs and the potential of tourist attractions in Chawang District found that the needs of tourists were related. The needs of tourists on tourist attractions significantly influenced the potential of tourist attractions in Chawang District by 55.2% at the $P < 0.05$ level.

Keywords: Tourism potential, Sustainable tourism, Changwang

บทนำ

จากวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี พ.ศ. 2570 และแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้ง การสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมบริการให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจร และการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นแนวทางจัดทำแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบองค์รวมที่สร้างรายได้และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ เช่น เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้เป็นกรอบทิศทางในการกระตุ้นและฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงเป็นการแก้ไขในเชิงโครงสร้างเพื่อให้ภาคประชาชนภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมหรือถูกทำลาย รวมถึงการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งอำนวยความสะดวกในปริมาณที่เหมาะสม สะดวกและบริการที่มีคุณภาพ เป็นต้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) พร้อมกันนี้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2560-2564 มีการส่งเสริมด้านการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุก และการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม และสืบสานงานประเพณีท้องถิ่นอันเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดให้คงอยู่ตลอดไป และพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวระดับชุมชนให้สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัด เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดและกระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่งอำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประวัติความเป็นมาควรค่าแก่การเผยแพร่ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่สนใจได้ศึกษา ประกอบกับมีบรรยากาศที่สวยงาม บนยอดเขาศูนย์เป็นจุดชมวิวทะเลหมอกที่สวยงามสามารถชมและสัมผัสทะเลหมอกได้ในมุมกว้างและเด่นชัดจนกลายเป็นจุดท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ

ต่างชาติดีการเดินทางเข้ามาพักค้างแรมบนยอดเขาสูงเพื่อสัมผัสบรรยากาศทั้งในยามค่ำคืนและชมพร้อมสูดอากาศทะเลหมอกในยามเช้า สามารถสร้างงานอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้

ถึงแม้ว่าอำเภอฉวางจะมีสภาพภูมิประเทศที่สวยงาม และเริ่มเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว แต่เนื่องจากขาดข้อมูลประชาสัมพันธ์และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรและรับจ้าง จึงมีฐานะปานกลาง และไม่ได้สนใจในเรื่องของการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากมีความสนใจเพียงแต่เรื่องปากท้องของตนเองและครอบครัวและอีกประการ คือ ประชาชนไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และยังไม่มีการรวมกลุ่มกัน ขาดความมั่นใจในศักยภาพของตนเองเนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ทางด้านจัดการแหล่งท่องเที่ยว (รัตนา จาริพร และสาธิต, 2563)

จากข้อมูลข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้มีความพร้อมและมีพัฒนาการอย่างยั่งยืนซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในชุมชนพร้อมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยว ให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้มีการบริหารจัดการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่เป้าหมายเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสมดุลและความยั่งยืน เกิดการพึ่งพาตนเองพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง อีแวน (Evans, 1962 อ้างถึงในพรศิริ บินนาราวิ, 2555) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความคาดหวังว่า “ความคาดหวังเป็นความรู้สึกที่สะท้อนให้เห็นถึง ความต้องการของคนในการที่จะตีความต่อสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ”

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้รับสารที่ก่อให้เกิดความคาดหวังและพฤติกรรมในการสื่อสารที่แตกต่างกันของผู้รับสารนั้น โดยทั่วไปแล้ว ในการรับข่าวสารของแต่ละบุคคลนั้นจะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของตน ประกอบด้วย

- 1) ต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์
- 2) ต้องการข่าวสารที่สอดคล้องกับความเชื่อ ทศนคติและค่านิยมของตน
- 3) ต้องการประสบการณ์ใหม่
- 4) ต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการรับสาร

ลูแทนส์ (1992, อ้างถึงใน กรรวิ กันเงิน, 2550) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีความคาดหวังมีกำเนิดมาจากแนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง ในสาขาจิตวิทยาของเลวิน (Lawin) และทอลแมน (Tolman) จากแนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม การเลือกและผลประโยชน์จากทฤษฎีด้านเศรษฐศาสตร์ โดยวรูม (Vroom) เป็นผู้พัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1964 วรูมได้นำแนวคิดดังกล่าวนี้มาตั้งเป็นทฤษฎีความคาดหวัง เพื่ออธิบายถึงการจูงใจในการทำงานโดยตรง และต่อมาทฤษฎีของวรูมก็ได้รับความนิยมในการนำมาศึกษาเกี่ยวกับการจูงใจในการทำวิจัย

ดังนั้น ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นความคาดหวังต่อสภาพการท่องเที่ยวที่พึงปรารถนา และได้จินตนาการไว้ก่อนได้สัมผัสจริงกับแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยการจินตนาการต่อการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละบุคคลก็จะแตกต่างกันออกไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ชวัลสุข อุทยาน (2561) กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นการกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่าการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตามก็เพื่อมุ่งตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง โดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยว (Tourist's Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว (Tourist's Covert Behavior) เป็นการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ภายในจะมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกเป็นส่วนใหญ่

องค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนั้นมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ คือ

ประการที่ 1 เป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวทุกๆ พฤติกรรมจะต้องมีเป้าหมายในการกระทำ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มอนุรักษ์ต้องการเกียรติยศโดยการแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเดินทางท่องเที่ยวโดยที่สภาพแวดล้อมในสถานที่ตนเดินทางยังคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบนิเวศดั้งเดิม

ประการที่ 2 ความพร้อม หมายถึง ความมีวุฒิภาวะและความสามารถในการทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มที่รักความผจญภัย นิยมไต่เขา ปีนหน้าผาต้องมีความพร้อมทั้งสภาพร่างกายและจิตใจแล้วสามารถจะทำกิจกรรมที่ตนชอบได้

ประการที่ 3 สถานการณ์ หมายถึง เหตุการณ์หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยให้เลือกกระทำการกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น การท่องเที่ยวตามหมู่เกาะควรกระทำในยามคลื่นลมสงบ ไม่ควรทำในขณะที่มีพายุฝนฟ้าคะนอง

ประการที่ 4 การแปลความหมาย หมายถึง วิธีการคิดแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่พอใจมากที่สุด ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ เช่น เวลาสิบสองนาฬิกาเป็นเวลาที่นักท่องเที่ยวควรเป็นเวลาที่พักนักท่องเที่ยวควรหยุดพักรับประทานอาหารกลางวัน

ประการที่ 5 การตอบสนอง คือ การตัดสินใจกระทำการกิจกรรมตามที่ตนได้ตัดสินใจเลือกสรรแล้ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เช่น นักท่องเที่ยวได้ตัดสินใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเพื่อพักผ่อน ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะต้องวางแผนการเดินทางและจัดการดำเนินการล่วงหน้า ในการกระทำการกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตั้งแต่กิจกรรมการกำหนดสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการเดินทาง กิจกรรมการจองที่พัก เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

ประการที่ 6 ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ผลจากการกระทำหนึ่ง ๆ อาจได้ผลตามที่คาดหมายไว้ หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหวังที่ตั้งใจไว้ เช่น นักท่องเที่ยวได้มีกำหนดการเดินทางไว้เพื่อมาพักผ่อนวันหยุดในประเทศไทย แต่ปรากฏว่าในเวลาที่เกิดการชุมนุมที่สนามบินและทำให้สนามบินต้องปิดทำการ เครื่องบินไม่สามารถลงจอดได้มีผลลัพธ์ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถบรรลุผลตามที่คาดหมายไว้ได้

ประการที่ 7 ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่กระทำลงไปไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ จึงต้องกลับมาแปลความหมาย ไตร่ตรองเพื่อเลือกหาวิธีใหม่ ๆ มาตอบสนองความต้องการ หรืออาจจะเลิกความต้องการไป เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่เกินความสามารถ เช่น การก่อวินาศกรรมในเมืองมูไบ ประเทศอินเดียในเดือนพฤศจิกายน ปี 2008 นักท่องเที่ยวที่ตั้งใจจะเดินทางไปเมืองดังกล่าว จะต้องเกิดความผิดหวังเพราะเกิดความกังวลด้านความปลอดภัย และอาจล้มเลิกความตั้งใจในการเดินทาง หรืออาจเปลี่ยนเส้นทางไปเมืองอื่นที่ปลอดภัยกว่า

3. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพ

นำขวัญ วงศ์ประทุม และคณะ (2561) ได้กล่าวถึง ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแสดงออกซึ่งความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงสภาพบริบทโดยรวมของพื้นที่เพื่อให้สามารถรองรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและ

ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ The Institute of Science and Technology of Thailand (2000) ได้กำหนดองค์ประกอบในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ธรรมชาติ โดยเน้นให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสามารถพัฒนาหรือสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะที่เข้าชมได้ 2) วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ การดำรงชีพ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการบริการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ 3) กระบวนการผลิต ปัจจัยดึงดูด หรือเสน่ห์ของเกษตรกรรม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการใช้เทคโนโลยีพื้นฐานที่สามารถสร้างให้เป็นจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวและสร้างกิจกรรมท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวในลักษณะการดูงาน ทัศนศึกษาและการฝึกอบรม และ 4) การตลาด โดยเน้นการขายและกระจายผลผลิตการเกษตร เพื่อสร้างรายได้จากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ทั้งนี้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญกับขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ โดยพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ (Physical carrying capacity) หมายถึง ระดับนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงระดับความอึดตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ 2) ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental carrying capacity) หมายถึง ระดับนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ ได้แก่ระบบนิเวศ คุณภาพน้ำ อากาศ รวมถึงการทิ้งสิ่งปฏิกูลและการกำจัดขยะมูลฝอย 3) ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในด้านสังคม (Social carrying capacity) หมายถึง ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะไม่ทำให้ความสนุกสนานและความประทับใจของนักท่องเที่ยวจางหายไปเมื่อมีการขยายตัวของนักท่องเที่ยว รวมถึงระดับสูงสุดที่จะไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นจนเกิดความไม่พอใจ และ 4) ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในด้านเศรษฐกิจ (Economic carrying capacity) หมายถึง ระดับการพัฒนาที่ระบบเศรษฐกิจดำเนินต่อไปได้อย่างเหมาะสมโดยไม่เกิดปัญหา ความขัดแย้งของสมาชิกในสังคม ไม่กระทบต่อการลงทุนและการดำรงชีพของประชากร

4. แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว

บุษบา สิทธิการ และสิริวิวัฒนา ใจมา (2552 อ้างถึงใน มาศศุภา นิมบุญจาซ, 2558) ได้มีแนวคิดว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายประเภทที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ควรมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 6 องค์ประกอบ หรือ 6A ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Attraction) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม ท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับปัจจัยด้านระยะเวลาและระยะทางเข้าถึง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ที่พักแรม (Accommodation) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Services) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจากมีความงดงามตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดขาว แนวปะการังที่มีสีสันสวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่าง ๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชาติ หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิดถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบ แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งนี้นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่าง ๆ ที่พักแรม (Accommodation) หมายถึง สิ่งนี้นักท่องเที่ยวมีความต้องการ คือ ที่พักแรม เนื่องจากการเดินทางไปท่องเที่ยวนั้นบางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวควรมีการจัดบริการที่พักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย กิจกรรม (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือกิจกรรมการร่ำรำ การจัด

งานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) ในแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบริการด้านต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ธนาคาร ATM โรงพยาบาล และปั้มน้ำมัน เป็นต้น องค์ประกอบที่กล่าวมา 6 ประการดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการท่องเที่ยวแบบมวลชนซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ผู้สนใจเฉพาะ เช่น กลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มนักผจญภัย กลุ่มนักวิชาการ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไม่ให้ความสนใจกับสิ่งอำนวยความสะดวกนัก เนื่องจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวต้องการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพใกล้เคียงกับธรรมชาติและวัฒนธรรมรูปแบบเดิม

5. แนวคิดและหลักของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลก หรือ World Tourism Organization (WTO, 1997) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าเป็นการท่องเที่ยวที่สนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว เน้นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ ตลอดจนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ เป็นการท่องเที่ยวที่สมดุลกับสิ่งแวดล้อมเป็นการท่องเที่ยวที่ยังคงเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวหน้าใหม่และหน้าเก่า และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ได้

องค์การการท่องเที่ยวโลกยังได้กำหนดกรอบหลักในการพัฒนาและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ 7 ประการดังนี้ (WTO, 1997 อ้างถึงโดย อานาจ รักษาพล ชลตรงณ์ ทองสง และเบญจมาศ ณ ทองแก้ว, 2555)

ประการที่ 1 การพัฒนาและการบริหารจัดการต้องอยู่ภายใต้ขีดความสามารถรองรับได้ทั้งทางกายภาพ/ชีวภาพ/สังคมและวัฒนธรรม เป็นฐานทรัพยากรสำคัญ และถ้าจำเป็นต้องมีการฟื้นฟู หรือทดแทนรวมทั้งควบคุมระบบของธรรมชาติให้สามารถผลิตและให้บริการต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ประการที่ 2 ต้องตระหนักถึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและกระจายประโยชน์สู่ท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม

ประการที่ 3 กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือนันทนาการที่จัดขึ้นต้องเน้นประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้มาเยือน

ประการที่ 4 ให้ผู้มาเยือน หรือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ทรัพยากร และวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น

ประการที่ 5 เน้นการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่สะอาด หรือกลมกลืนกับธรรมชาติ หรือสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและพยายามใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น

ประการที่ 6 ผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนการพัฒนาระดับท้องถิ่นภูมิภาคและระดับประเทศ

ประการที่ 7 พัฒนารฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบและตัดสินใจ

ภัทรวิจิ จินดารักษ์ (2559) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ควรเป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรม จัดเป็นทรัพยากรหลักในการท่องเที่ยว และสามารถมอบประสบการณ์นันทนาการที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ หมายถึง การเน้นคุณภาพของสามส่วนหลัก คือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประสบการณ์ นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับ คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล หมายถึง ความสมดุลระหว่างความต้องการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และขีดความสามารถของทรัพยากร ได้สรุปประเด็นสำคัญไว้ดังนี้

1) ด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยววันนี้เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรของโลกในการให้บริการและก่อให้เกิดผลกระทบและของเสียจากการท่องเที่ยวเช่นกัน สภาแห่งโลกร่วมกับองค์กรการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization, WTO) จึงได้จัดทำแนวทางประยุกต์แผนปฏิบัติการ Agenda 21 เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2) ด้านประสบการณ์ท่องเที่ยวที่นำประทับใจและมีคุณค่า การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยังจำเป็นต้องจัดให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ท่องเที่ยวที่นอกเหนือจากความประทับใจแล้ว ยังควรต้องเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่ากลับไป เช่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ผ่อนคลายจากความเครียดได้ออกกำลังกายได้รับความสนุกสนาน และได้รับความรู้กลับไป องค์กรท้องถิ่นที่มีหน้าที่จัดการการท่องเที่ยวจึงควรพิจารณาจัดให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับทรัพยากรท่องเที่ยวที่ท้องถิ่นนั้นมีอยู่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ประสบการณ์ที่ดี มีคุณค่า

3) ด้านคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในท้องถิ่น คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนท้องถิ่นประกอบด้วยสภาพสังคมที่ดี ไม่ล่มสลาย ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสุข สามารถดูแลจัดการทรัพยากรและสังคมเศรษฐกิจด้วยตนเองเป็นหลัก และสามารถช่วยเหลือสังคมอื่น ๆ ได้ตามควร นอกจากนี้ เศรษฐกิจที่ดี ประชาชนมีรายได้สม่ำเสมอมีความเป็นอยู่แบบพอกินพอใช้อย่างพอเพียง ยังมีผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ในท้องถิ่น แนวทางประยุกต์แผนปฏิบัติการ Agenda 21 เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในส่วนที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารควบคู่กับการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีขั้นตอนและระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

ขอบเขตพื้นที่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพื้นที่ในอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพการท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ดังกล่าวสามารถจัดการท่องเที่ยวได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ โดยมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้ ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสอบถามจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอฉวาง ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยได้กำหนดตามสูตรของ W.G. Cochran (อ้างอิงใน ธานินท์ ศิลป์จารุ, 2555) โดยกำหนดให้มีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของขนาดตัวอย่างที่ใช้ ดังนั้นได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโดยกำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามโดยทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม (IOC) เพื่อหาความเที่ยงตรง (Content Validity) ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย โดยพิจารณาข้อที่อำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญ 0.05 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha (Cronbach's alpha coefficient; α) ซึ่งการประเมินความเที่ยงของสัมประสิทธิ์แอลฟาได้มีการพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วางแผนและศึกษาพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ทำการติดต่อประสานงานเป็นการภายในกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. จัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตการณ์ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ แล้วนำเครื่องมือไปให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความถูกต้อง

4. นำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บคืนในที่

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บมาได้แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้บรรยาย หรืออธิบายลักษณะต่างๆ ของข้อมูลที่ศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (กัลยา วาณิชย์ปัญญา, 2545)

2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพการท่องเที่ยวอำเภอดงขาง จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอดงขาง ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ดังนี้ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พร้อมทั้งการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดงขาง จังหวัดนครศรีธรรมราช และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดงขาง มีผลการวิจัยดังรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52 และเพศชาย จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 63.25

2. ความคิดเห็นต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดงขาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูลประกอบด้วยด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติ ด้านการเกษตร และด้านการบริหารจัดการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดงขาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมทุกด้าน

ระดับความคิดเห็นต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอดงขาง	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
จังหวัดนครศรีธรรมราช			
1. ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.75	0.677	มาก
2. ด้านการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม	3.76	0.711	มาก
3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.99	0.730	มาก
4. ด้านศิลปวัฒนธรรม	4.10	0.657	มาก
5. ด้านธรรมชาติ	4.08	0.669	มาก
6. ด้านการเกษตร	3.91	0.784	มาก
7. ด้านการบริหารและการจัดการ	3.73	0.683	มาก
รวม	3.90	0.701	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็น ดังนี้ ด้านศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.10) รองลงมา คือ ด้านธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.08) ตามด้วย ด้านเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.99) ด้านการเกษตร อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.91) ด้านการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.76) ด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.75) และด้านการบริหารและจัดการ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.73) ตามลำดับ

3. ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูลประกอบด้วยความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการบริการอื่น ๆ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของเกี่ยวกับระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม

ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
1. ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว	4.05	0.707	มาก
2. ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.15	0.702	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.80	0.714	มาก
4. ด้านการบริการอื่น ๆ	4.17	0.700	มาก
รวม	4.04	0.705	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านต่าง ๆ จะได้ข้อมูล ดังนี้ ด้านการบริการอื่น ๆ มีระดับระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.17) ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.15) ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.05) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.80)

4. ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ R^2 และค่า Durbin-Watson ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

	R	R^2	Sig	Durbin-Watson
1	0.743	0.552	0.000***	1.466

*** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว (ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการบริการอื่น ๆ) ส่งผลต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวแปรอิสระ	B	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	1.410			
ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว	0.177	0.260	5.236	0.000***
ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.120	0.178	3.565	0.000***
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0.125	0.153	3.418	0.001**
ด้านการบริการอื่น ๆ	0.192	0.278	5.076	0.000***

หมายเหตุ $F=121.850$, $R^2=0.552$, Durbin-Watson=1.466, $P < 0.01$

** ที่มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01** ที่มีผลอย่างน้อยสำคัญที่ระดับ $P < 0.01$

จากตารางที่ 3-4 พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว มีค่า Sig=0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 ทำให้ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001*** โดยสามารถอธิบายถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราชได้ถึง 55.2% ($R^2=0.552$)

สรุปได้ว่า การศึกษาความสัมพันธ์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว (ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการบริการอื่น ๆ) ส่งผลต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในทุกด้าน

และเมื่อพิจารณาค่า Beta พบว่า ด้านการบริการอื่น ๆ มีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีค่า Beta=0.278 และ 0.260 ตามลำดับ สามารถแสดงสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

ศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน=0.260 (ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว) + 0.178 (ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น) + 0.153 (ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก) + 0.278(ด้านการบริการอื่นๆ)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติ ด้านการเกษตรและด้านการบริหารจัดการ โดยภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธนภูมิ ปองเสงี่ยม และนิรมล จันทร์แยม (2559) เสาวคนธ์ ทรายแก้ว (2562) เบลญมาศ ณ ทองแก้ว อำนาจ รักษาพล จุฑามาส เพ็งโคณา และบุญศิลป์ จิตตะประพันธ์ (2560) และจุฑาธิปต์ จันทร์เอียด (2559) ศักยภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีนั้น ความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น เส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวก รวดเร็วและปลอดภัย นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลายรูปแบบ และควรจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง เช่น สถานที่จอดรถ ร้านซ่อมรถ ร้านสะดวกซื้อ ห้องน้ำ และแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะชุมชน ซึ่งเป็นเสมือนเจ้าของบ้านจะมีบทบาทเป็นผู้ผลิตทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของคนในชุมชน และมีบทบาทเป็นผู้ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ที่ผ่านมากคนในแหล่งท่องเที่ยวมักเป็นฝ่ายตั้งรับการท่องเที่ยวที่เข้ามา โดยคนในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมองเห็นผลประโยชน์ในเชิงรายได้ แต่อาจไม่ตระหนักและคาดการณ์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา นอกจากการตั้งรับกับทรัพยากรที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว คนในชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวกลับไม่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างยุติธรรม

จากการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการบริการอื่น ๆ โดยภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาศศุภา นิมบุญจาช (2558) ศิริเพ็ญ ดาบเพชร (2561) รุ่งราตรี อึ้งเจริญ

และชาวลีข ญ ถกลาง (2560) นักท่องเที่ยวให้ความเห็นด้านสภาพแวดล้อมและคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ด้านชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยว และความปลอดภัย รวมถึงด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมทั้งความสวยงามและยังคงมีความเป็นธรรมชาติที่แท้จริง ไม่มีสิ่งปลูกสร้าง อาคาร หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่มาเบียดบังความเป็นธรรมชาติ พื้นที่ยังมีป่าที่สมบูรณ์ ทั้งพืชพันธุ์ต่าง ๆ สัตว์ป่า รวมถึงแหล่งต้นน้ำและลำธารที่ยังมีความสะอาด มีอากาศที่บริสุทธิ์ แต่ก็ยังมีอีกหลาย ๆ ด้านที่ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดี เช่น การปรับปรุงเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน เช่น จุดเช็คอิน มุมถ่ายรูป จุดสำหรับพักผ่อน หรือแม้แต่สถานที่สำหรับการพักผ่อน และควรมีการพัฒนาหรือเพิ่มกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย เพื่อสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในหลายกลุ่ม หลายช่วงวัย หรือนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ ยังต้องมีการเปิดร้านภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หรือแม้แต่ร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดต่างๆ เช่น เครื่องดื่มผลิตภัณฑ์ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ผัก ผลไม้ หรือการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หรือแม้แต่การให้เช่าห่วงยางสำหรับเล่นน้ำ หรือบริการให้เช่าจักรยานแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการบริการอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่งผลให้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 55.2 % และจากการทดสอบทิศทางความสัมพันธ์พบว่า มีค่า B และค่า Beta เป็นบวกหมายความว่า ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการบริการอื่น ๆ มีผลในทิศทางเดียวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติมา แซ่โฮ (2559) และรัตเกล้า เปรมประสิทธิ์ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นทั้ง 4 ด้าน จะส่งผลต่อทัศนคติการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของนักท่องเที่ยว ทั้งภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างความประทับใจและเกิดการจดจำ มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพอากาศที่ดีไม่มีมลพิษ มีความสะอาด และมีการจัดระเบียบสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม รวมถึงมีการจัดผู้ดูแลบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน สรุปได้ว่า พบว่านักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52 และเพศชาย จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001–15,000 บาท จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 63.25

2. การศึกษาความคิดเห็นต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ของนักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว (ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติ ด้านการเกษตรและด้านการบริหารจัดการ) โดยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีระดับความคิดเห็นด้านศิลปวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านธรรมชาติ ตามด้วย ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านการเกษตร ด้านการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านลักษณะทางกายภาพและด้านการบริหารและจัดการ ตามลำดับ

3. การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช (ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการบริการอื่น ๆ) โดยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านต่าง ๆ พบว่า มีระดับความคิดเห็นด้านการบริการอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปผลการทดสอบได้ว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการบริการอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่งผลให้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 55.2 % และจากการทดสอบทิศทางความสัมพันธ์ พบว่า มีค่า B และค่า Beta เป็นบวกหมายความว่า ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการบริการอื่น ๆ มีผลในทิศทางเดียวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ดังนั้นการการพัฒนาหรือเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของอำเภอฉวางจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช พัฒนาชุมชนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องธุรกิจท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นธุรกิจร้านอาหาร ที่พัก ธุรกิจนำเที่ยวหรือธุรกิจการขนส่ง ผลจากการวิจัยพบว่าอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากมีความพร้อมด้านต้นทุนทรัพยากรการท่องเที่ยวครบทุกองค์ประกอบ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม วิถีชีวิต และปรากฏการณ์ที่สำคัญอันได้แก่ทรัพยากรกิจกรรม และทรัพยากรด้านบริการ ซึ่งทรัพยากรแต่ละด้านมีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ทำให้อเภอฉวางเหมาะแก่การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยหลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะมีผลดีต่อท้องถิ่นในด้านการสร้างเศรษฐกิจ ชุมชน มีการวางแผนด้านผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม และประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นการวางแผนการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อประโยชน์อันยาวนานที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยวและบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคณาจารย์และเจ้าหน้าที่งานวิจัยและบริการวิชาการทุกท่านของคณะเทคโนโลยีการจัดการที่ให้คำแนะนำในการดำเนินงานวิจัยให้ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี คุณประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยมอบให้คุณพ่อ คุณแม่ที่คอยให้กำลังใจรวมทั้งสั่งสอนพร้อมทั้งปลูกฝังคุณงามความดีและความอดทน ตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

การอ้างอิง

- กรรวิ กั้นเงิน. (2550). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

- กิตติมา แซ่โฮ. (2559). ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ภาพลักษณ์คุณภาพบริการ และค่านิยมในการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อทัศนคติการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวไทยทางธรรมชาติ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กัลยา วาณิชชัญญา. (2549). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์. 11(21), 55-67.
- ชวัลนุช อุทยาน. (2561). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. สืบค้นจาก <http://Touristbehaviour.wordpress.com>.
- เบญจมาศ ณ ทองแก้ว, อำนาจ รักษาพล, จุฑามาส เพ็งโคณา, และบุญศิลป์ จิตตะประพันธ์. (2560). ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลคันธูลี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. 9(2), 106-121.
- พรศิริ บินนาราวี. (2555). ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- ธนภูมิ ปองเสงี่ยม และนิรมล จันทร์แย้ม. (2559, มิถุนายน). การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 1 (The 1st RUSNC). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หสตรา จังหวัดอยุธยา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นำขวัญ วงศ์ประทุม, มุกดา นัยวัฒน์, ขวัญฤทัย ครอบงาย, ดวงศิริ ภูมิวิเศษ, พรรณิภา ชาวคำ, และบรรพจน์ หิรัณยศรีศมีกุล. (2561). การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านาวี จังหวัดเชียงราย. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 12(2), 132-150.
- ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2561). องค์ประกอบการท่องเที่ยวและช่องทางการสื่อสารภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวอนาคต กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 11(1), 79-98.
- เสาวคนธ์ พรายแก้ว. (2562). แนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา กลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอหนองมอ จังหวัดนครศรีธรรมราช (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- ภัทรวดี จินดารักษ์. (2559). การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่สีเขียว ตำบลบางกระเจ้าและตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- มาศศุภา นิมบุญจาซนิก. (2558). การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม). (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- รุ่งราตรี อึ้งเจริญ และชวลีย์ ณ ถกลาง. (2560). การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 11(1), 133-148.
- รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์. (2559). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 12(2), 195-216.
- รัตนา อุจน์จันทร์ จาริพร เพชรชิต และสาธิต บัวขาว. (2563). พัฒนาศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอฉวาง และพื้นที่เชื่อมโยงจังหวัดนครศรีธรรมราช (รายงานผลการวิจัย). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

วิภา ศรีระทุ. (2551). ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ (สารนิพนธ์ วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

อำนาจ รักษาพล, ชลตรงณ์ ทองสง, และเบญจมาศ ณ ทองแก้ว. (2555). การวิจัยเพื่อพัฒนาโครงการท่องเที่ยวทาง
ธรรมชาติ จังหวัดชุมพรและพื้นที่เชื่อมโยง (รายงานการวิจัย). ชุมพร: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.